



EAÕK Pärnu ja Saare piiskopkonna LEHT

N° 1 (31)
Jaanuar 2015

Kirikukalender (valikuliselt). **Jaanuarikuus peab Õigeusu Kirik järgmisi pühasid:**

1.01. Issanda Ümberlõikamise püha. Püha Vassilios Suure (379), Kapadookia Kaisarea ülempiiskopi mälestus.

* Ümberlõikamine oli sisse seatud Vana Testamendi ajal Jumala ja meie esivanema Aabrahami liidu märgiks. Seda hakati toimetama vastsündinud poisslastega kaheksandal päeval pärast sündi ning seejuures anti lapsele ka nimi. Lihaks saanud Jumala Poeg võttis samuti vastu ümberlõikamise kui inimene, sest inimloomuse poolest pärines Ta Aabrahami soost. Ümberlõikamisel anti talle nimeks Jeesus, mis tähendab Päästja. Uue Testamendi ajal on ümberlõikamine asendatud püha Ristimise Salasusega.

2.01. Püha vaga Serafimi (1833), Saarovi imetegija mälestus.

4.01. Kolmekümnes pühapäev pärast Kolmainupüha, enne Jumalailmumist. Seitsemekümne püha apostli koondmälestus.

6.01. Jumalailmumise püha. Meie Issanda, Jumala ja Päästja ristimine. Suur veepühitsus.

* Issand Jeesus Kristus ristiti Jordani jões 30-aastaselt. Teda ristas Johannes, prohvet ja Issanda Eelkäija, kes enne seda oli Jordani jõe vetes ristinud juute meelearandusristimisega ning kuulutanud neile tulevast Messiat. Kristus, olles ilma patuta, ei vajanud ristimist, kuid laskis End siiski ristida, täites Jumal-Isa tahtmist. Sellega Ta pühitses Johannese ristimise kui niisuguse ning Damaskuse vaga Johannese sõnade kohaselt „veega pesi Ta maha ja uputas kogu inimkonna patu“. Issanda Ristimise püha nimetatakse ka Jumalailmumiseks, sest selle sündmuse juures ilmusid maailmale Püha Kolmainu kõik kolm Isikut: Jumal-Poeg, keda Johannes Jordanis ristas, Jumal-Isa, Kes tunnistas Oma häälega Taevast: „Sina oled Minu armas Poeg ...“, ja Jumal-Püha Vaim, kes laskus Taevast tuvikese näol Kristuse peale.

Sellel pühäl toimetatakse Suur veepühitsus kirikutes, aga ka jõgedel, järvedel ja teistel veekogudel.

7.01. Meie Issanda Eelkäija ja Ristija Johannese koondmälestus.

8.01. Tartu püha preestermärter Issidori ja tema 72 kaaskannataja (1472) mälestus.

Preester Agaton Paalbergi nimepäev (ühe Kreeka Kiriku kohaliku pühaku vaga Agatoni nime järgi).

10.01. Püha Nüssa piiskopi Gregoriose (395) mälestus.

11.01. Kolmekümne esimene pühapäev pärast Kolmainupüha, pärast Jumalailmumist. Püha vaga Teodosios Suure (529), kloosterlikule eluviisile alusepanija mälestus.

12.01. Püha märtri Tatjana (226-35) mälestus. Ühe traditsiooni kohaselt peetakse teda üliõpilaskonna kaitsepühakuks.

* Tatjana oli tuntud ja rikas roomlanna, samas armuline vaeste vastu ning meele poolest alandlik, sest kristlastest vanemad olid teda kasvatanud usu ja Jumalakartuse vaimus. Ilmalikule elule eelistas ta Jumala teenimist. Õilsa elu ja rohkete heategude eest pandi Tatjana kirikusse diakonissiks. Tema kohustuste hulka kuulus haigete külastamine, naiste ettevalmistamine ristimiseks ning preestrite abistamine selle Salasuse toimetamisel. Kui paganlikud võimulolijad said teada, et ta on kristlane, tuli tal läbi käia sama tee, nagu kõigil tolle aja märtritel: esmalt ahvatlemine maiste hüvede ning austusavaldustega Kristusest lahtiütlemise eest, ning seejärel hirmsad piinamised ning mõõgaga tapmine Kristusele kindlaksjäämise eest.

Vene keisrinna Jelizaveta I (1709-1762), Peeter I tütar, avas Peterburis oma valitsemise ajal esimese Venemaa ülikooli. See toimus märter Tatjana mälestuspäeval. Siit arenes hiljem üliõpilastel hea komme tähistada püha Tatjana päeva kui oma „ameti“ - päeva.

14.01. Gruusia püha apostlisarnase Niina (335) mälestus.

*Püha Niina, Gruusia valgustaja, elas ja kasvas Jeruusalemmas. Tema usklik süda valutas inimeste pärast, kes ei olnud veel tunda saanud Kristuse valgust. Jeruusalemma tuli palju palverändureid, kellelt Niina kuulis kaugest paganlikust maast Ibeeriast (tänapäeval Gruusia). Armastus Kristuse vastu, mis peitus selle püha naise kaastundlikus hinges, äratas kindla soovi külastada seda maad ning pöörata selle elanikud Kristuse päästva õpetuse poole. See mõte sai kinnitust Jumalaema imelise ilmumise läbi. Ta ulatas pühale Niinale risti, mis oli punutud viinapuu okstest, ning käskis minna paganaid valgustama. Püha asus teele Efesosse, sealt edasi aga Mtshetasse, mis paikneb Ibeerias, kus saigi alguse tema valgustuslik tegevus. Tulise apostelliku innukuse ja palvega pööras ta terve rahva tõelise usu poole. Gruusia Õigeusu Kirik hoiab hoolega oma apostlisarnase valgustaja mälestust ning säilitab siiani püha Niina risti kui suurt pühadust. Gruusia kristlik ajalugu on

lahutamatult seotud püha suurkannataja Georgios Võidukandja nimega. Ingliskeelsetes ja mõnedes teisteski maades nimetatakse Gruusiat Georgiaks. Pärimus räägib, et püha Niina oli püha Georgiose õde.

17.01. Vaga Antonios Suure (356), mungaelule alusepanija mälestus

18.01. Kolmekümne teine pühapäev pärast Kolmainupüha, kümne pidalitõbise pühapäev. Pühade Atanasiose (373) ja Kirilli (444), Aleksandria ülempiiskoppide mälestus.

19.01. Egiptuse vaga Makarios Suure (390) mälestus.

* Nimi *Makarios* kreeka keelest tõlgituna tähendab *õnnis*. Ta oli Egiptuse munkluse rajaja Antonios Suure järgija ja õpilane. Vaga Antoniose uinumise järel päris Makarios tema sau ja koos sellega ka Antonios Suure erilise vaimse jõu. Pikkade range mungaelu aastate järel teenis Makarios Jumalalt erilised armuannid. Ta mitte üksnes ei tervendanud haigeid, vaid äratas üles ka surnuid. Vaatamata sellele saavutatud Jumala-sarnasuse kõrgusele, hoidis ta alal ebatavalise alandlikkuse. On teada järgmine juhtum. Ükskord püha abba avastas oma kellias varga, kes laadis tema asju kellia kõrval seisva eesli selga. Andmata mõista, et ta on nende asjade peremees, hakkas vaga vaikides vargale appi asju koormasse laduma. Lasknud tal rahus minna, ütles õnnis iseendale: „Me pole sellesse maailma midagi toonud, selge siis, et me ei saa siit ka kaasa viia. Olgu Issand kõigis õnnistatud igavesti!“... Vaga Makarios elas 97-aastaseks, nendest 60 veetis ta maailma mõistes surnud kõrbes. Tema rikkaliku vagmaelu töö väljenduseks on Makariose sügavad teoloogilised teosed. Tema vaimuliku tarkuse kallihinnaliseks pärandiks viiskümmend jutustust ja seitse vagmaelu õpetust.

Sindi Jumalailmumise kiriku templipüha (VK järgi).

24.01. Peterburi vaga Ksenia (19.saj) mälestus.

25.01. Kolmekümne kolmas pühapäev pärast Kolmainupüha, Sakkeuse pühapäev.

Konstantinoopoli püha ülempiiskopi Gregorios Jumalasõnaõpetaja (389) mälestus.

28.01. Vaga Efrem Süürlase (373-79) mälestus.

29.01. Püha piiskopmätri Ignatios Jumalakandja (107) säilmete ületoomine.

**Diakon Ignatios Ranna nimepäev.*

30.01. Pühade kogu maailma õpetajate ja ülemhingekarjaste Vassilios Suure, Gregorios Jumalasõnaõpetaja ja Johannes Kuldsuu koondmälestus; Divejevo õndsas Pelagija (1884) mälestus.

* * *

Vaimulik isa

Kitsas on kristlik pääsemise tee ning et sellelt mitte kõrvale kalduda, on vaja vaimulikku juhatajat. Eksib see, kes arvab, et tuleb ise toime kõigega, mis temaga okkalisel eluteel juhtub. Seepärast igaüks heitku kõrvale oma upsakus, mis on sündinud maise mõistuse uhkusest, ning hoolitsegu endale õpetaja, kellel on pühade isade vaimne tarkus ning küllaldane kogemus, mis põhineb Jumala tahtele allumisel.

Niisiis igaüks, kes tõeliselt soovib vaimset kasvamist ja pääsemist, peab otsima endale juhataja: „Palu südamest Jumalat, et ta näitaks sulle inimest, kes suudaks sind hästi karjatada ja kui ta ei ole päris täiuslik, on ometigi parem nimetada end õpilase õpilaseks, kui elada isepäiselt ning korjata oma tahte kasutuid vilju“ (vaga Siimeon Uus Teoloog (+1021)).

Vaimulik isa on vaimulik arst. Nagu me ihuarstile ei häbene avada oma haigusi, nõnda on kohane ilma valehäbita pöörduda vaimuliku arsti poole oma vaimulike tõbedega. Täielik avameelsus vaimuliku isa ees on vältimatu tingimus hinge tervenemisel. Nii kuidas me palume Jumalat, et Ta annaks meile õige juhataja, nõnda tuleb palvetada ka, et Ta aitaks meil näha oma patte, kuna kristlastel see võime tihti puudub.

Patukahetsus on alati vajalik, kuid see toob kasu tingimusel, kui sellele eelneb oma käitumise analüüs, tähelepanelik endasse süvenemine, kohtumõistmine enda üle. On tähtis hoida südames vaimuliku iga sõna ning täita kõik tema juhatused. Kes hulljulgelt püüab vaimulikku veenda või õpetada, selle asemel, et tunnistada oma patud, see on saatana sisendusjõu mõju all.

Kui surmatoovat mürki peab kartma oma vaimulikku isa laitmist. Lubamatu on avaldada kellelegi midagi sellest, millest räägiti patukahetsusel.

Siiras ning sagedane pihtimine hoiab ära eksimuste kordumise, nõrgendab halbu kalduvusi ja kirgi, puhastab südametunnistuse, taastab rahu hinges, hoiab inimese ühenduses püha Kiriku – Kristuse Ihuga. Preestri Issanda poolt antud meelevalla läbi Jumal andestab ja kustutab kahetsetud ning üles tunnistatud patud. Konstantinoopoli vaga Theodora (+940) eluloost loeme, et kurjad vaimud, kes kirjutasid üles tema patud, ei leidnud oma kirjades nende hulgast ühtegi pattu, mille ta oli preestri ees üles tunnistanud. Inglid seletasid talle, et ei Eluraamatus ega kurjade vaimude mõttelistes kirjades, mitte kuskil ei ole arvel neid patte, mida inimene siiralt kahetses ning millest sai andeksandmist patukahetsuse Salasuse korra järgi.

Vaimulik isa on teejuht ning suhtumine temasse saab olla üksnes vaimulik. Karjase vaimne ühendus oma vaimulike lastega aitab vastu pidada kurbustes ja kannatustes, temast saab kõige lähedasem inimene ja seda sellepärast, et nagu on kirjutatud Johannese evangeeliumis: „hea karjane jätab oma elu lammaste eest“, ta võtab vaimulikud lapsed kanda oma südames. Kuid tihti pööravad inimesed tähelepanu karjase maisele, inimlikule olemusele, mis sõltub sageli ka tema enda isiklikust käitumisest; laste süda täitub inimliku tundega karjase vastu, mille tõttu Kristus jääb tihti varju. Et vältida sellist kiusatust, peab alati meeles pidama inimliku kirglikkuse mõju ohtu. Kõige tähtsam on mäletada, et vaimulik isa on nagu majakas, kes näitab teed. Minema peab aga ise.

(Optina kloostri väljaande „Õigeusu palveraamat“ 1999 põhjal)

+Aleksander, Pärnu ja Saare piiskop

* * *

Kavandatud jumalateenistused kirikutes:

Pärnumaal:

Ülempreester Ardalioni (Keskküla) juhendamisel:

Pärnu Issandamuutmise katedraalkirikus

toimuvad jumalateenistused (JT) igal nädalavahetusel:

laupäeval kell 17.00 – koguõine teenistus (KÕ); pühapäeval kell 10.00 – liturgia.

Samuti:

1.01. Issanda Ümberlõikamise püha ja Vassilios Suure mälestus

31.12. kl 17.00 – õhtuteenistus; 1.01. kl 10.00 – liturgia

6.01. Jumalailmumise püha

5.01. kl 17.00 – koguõine, suur veepühitsus; 6.01. kl 10.00 – liturgia, suur veepühitsus

Häädemeeste Issandamuutmise kirik:

5.01. kl 15.00 – Kristuse ristimise püha jumalateenistus; suur veepühitsus

Laiksaare Ristija Johannese kirik:

5.01. kl 11.30 – Kristuse ristimise püha jumalateenistus; suur veepühitsus

Tahkuranna Jumalasünnitaja Uinumise kirik:

6.01. kl 14.00 – Kristuse ristimise püha jumalateenistus; suur veepühitsus

Treimani ülemapostlite Peetruse ja Pauluse kirik:

5.01. kl 13.00 – Kristuse ristimise püha jumalateenistus; suur veepühitsus

Preester Enose (Heinsoo) juhendamisel:

Sindi Jumalailmumise kirik:

6.01. kl 18.00 – Kristuse sündimise püha õhtuteenistus

18.01. kl 10.00 – liturgia. Jumalailmumise püha; suur veepühitsus. Templipüha

Preester Kristoforose (Parts) juhendamisel:

Jõõpre suurmärter Georgiose kirik:

11.01. kl 10.00 – liturgia. Jumalailmumise püha; suur veepühitsus

Uruste Issanda Taevaminemise kirik:

11.01. kl 13.30 – Jumalailmumise püha; suur veepühitsus

Preester Agatoni (Paalberg) juhendamisel:

Pootsi-Kõpu püha Kolmainu kirik:

4.01. kl 14.00 – Jumalailmumise püha; suur veepühitsus

Seli-Tõstamaa püha Vassilius Suure kirik:

4.01. kl 11.00 – liturgia. Jumalailmumise püha; suur veepühitsus. Samuti templipüha

Paadrema püha Kolmainu kirik:

10.01. kl 10.00 – Jumalailmumise püha; suur veepühitsus

Ülempreester Viktori (Ivask) juhendamisel:

Kihnu saarel püha Nikolai Imetegija kirik:

11.01. kl 10.00 – liturgia. **Jumalailmumise püha**; suur veepühitsus

Saaremaal:

Preester Roman (Tõnisson) juhendamisel:

Kuressaare püha Nikolai Imetegija kirikus

toimuvad jumalateenistused (JT) igal nädalavahetusel:

laupäeval kell 17.00 – koguõine teenistus (KÖ); pühapäeval kell 10.00 – liturgia.

Samuti:

6.01. Jumalailmumise püha

5.01. kl 17.00 – koguõine; 6.01. kl 10.00 – liturgia, suur veepühitsus

Muhu-Rinsi Kaasani Jumalaema ikooni kirik:

3.01. kl 10.00 – liturgia. **Jumalailmumise püha**; suur veepühitsus

Muhu-Hellamaa pühade ap. Peetruse ja Pauluse kirik:

17.01. kl 10.00 – liturgia

Lümanda Issandamuutmise kirik:

6.01. kl 15.00 – **Jumalailmumise püha**; suur veepühitsus

Ööriku püha Kolmainu kirik:

10.01. kl 10.00 – liturgia. **Jumalailmumise püha**; suur veepühitsus

Levala püha Aleksander Nevski kirik:

7.01. kl 10.00 – liturgia. **Jumalailmumise püha**; suur veepühitsus

Preester Toivo (Treima) juhendamisel:

Tornimäe Neitsi Maria Kaitsmise kogudus:

6.01. kl 10.00 – liturgia. **Jumalailmumise püha**; suur veepühitsus

18.01. kl 10.00 – liturgia

Piila peaingel Miikaeli kirik:

10.01. kl 10.00 – liturgia

Leisi püha apostlisarnase Olga kirik:

25.01. kl 10.00 – liturgia

Laimjala Püha Vassiilios Suure kirik:

2.01. kl 10.00 – liturgia. **Templipüha**

11.01. kl 10.00 – liturgia

Mustjala prohvet Eelija kirik:

24.01. kl 10.00 – liturgia

Püha Eelkäija Skiitas Reomäel toimuvad igapäevased kloostriteenistused. **Liturgia** toimub:

Esm. 6.01. kl 13.00 – **Jumalailmumise püha**; suur veepühitsus

Ne. 15.01. kl 7.30 – Meie vagade isade Teeba Pauluse ja Lehtonni Johannese mälestus

Ne. 22.01. kl 7.30 – Püha apostli Timoteuse ja püha vagamärter Anastasius Pärsilase mälestus

Re. 30.01. kl 7.30 – MEIE PÜHADE ISADE, KOGU MAAILMA SUURTE ÕPETAJATE JA ÜLEMHINGEKARJASTE BASILIUS SUURE, GREGORIUS JUMALASÕNAÕPETAJA JA JOHANNES KULDSUU KOONDMÄLESTUS

Tähelepanu! EAÕK Püha Sinodi korraldusega 26. juunist 2011, mis põhineb EAÕK sama aasta Täiskogu otsusel, on alates 2012. aastast EAÕK kirikukalender viidud kooskõlla suurema osa maailma Õigeusu kirikute liturgilise kalendriga. See tähendab, et Ülestõusmispühade aeg (Suur Paast, Ülestõusmispühad, Viiekümnapäeva periood ja Kolmainu püha) peetakse Juliuse kalendri, nn vana kalendri järgi. Ülejäänud jumalateenistuste aastaringi (sh Kristuse Sündimist, Issandamuutmist, Jumalaema Unumist jne) tähistatakse Gregoriuse, nn uue kalendri järgi.

* * *

Ülempreester Aleksander Schmemmann

„VEEGA JA VAIMUGA“

ristimise salasusest

Järgneb, algus lehes nr 29

Peatükk 1

Ristimiseks ettevalmistamine

1. Ettevalmistuse tähendus

Kiriku viimaste sajandite praktikas ristitakse peaaegu eranditult väikelapsi. Seda enam on tähelepanu vääriv asjaolu, et vaatamata sellele on ristimise salasus säilitanud sama vormi ja struktuuri, mis olid nendel aegadel, mil enamiku ristitavatest moodustasid täiskasvanud. See nähtub eriti nendes talituse tekstide kohtades, millel on ettevalmistav iseloom. Nende kirjeldus tuuakse meie jumalateenistuste raamatutes alapeatükina „*Palved selle eest, kes ristimise salasust tahab vastu võtta*“.

See tänapäeval suhteliselt lühike talituse osa kujutab endast viimast säilinud pikaajalist ristimiseks ettevalmistuse elementi, mis minevikus hõlmas aega ühest kuni kolme aastani, sõltuvalt kohalikust traditsioonist. Need, kes valmistusid ristimiseks ja keda nimetati *katehumeenideks* või *ettevalmistujateks*, haarati samm-sammult kaasa kirikuellu eriliste pühade toimingute, näiteks *eksortsismi* (kurjade vaimude väljaajamine), palvetes osalemise, Pühakirja õppimise jms kaudu. Sellest ettevalmistamisest võttis osa terve kogukond, mis ise sellisel kujul valmistas end ette uute liikmete vastuvõtmiseks. Just nimelt selline kahepoolne ettevalmistamine – katehumeenide ja kiriku poolt – pani aluse pikale paasaeelsele perioodile, mida me tänapäeval nimetame Suureks Paastuks. See oli pingeline lõppjark ettevalmistumisel Pühaks ööks, mille eesmärgiks oli valgustada neid, kes tulid Kristuse juurde ja otsisid Temas Päästmist ja uut elu.

Milline siis on selle ettevalmistuse tähendus? Küsimus on oluline, sest kuigi võib tunduda, et laste ristimine, mis tänapäeval on valdav, muudab mõningad ettevalmistuse toimingud mittevajalikuks anakronismiks, siiski nende oluline tähendus salasuse toimetamise juures, mida need omasid varase Kiriku ajal ja omavad siia maani, samuti ristimise „täiskasvanute-pärase“ struktuuri säilitamine, näitavad selgelt, et Kiriku silmis on see ettevalmistus kogu salasuse lahutamatu osa. Sellel põhjusel me peamegi ristimise lahtiseletamist alustama selleks ettevalmistamisest.

Kõigepealt peame aru saama, et ettevalmistamine on iga jumalateenistuse, aga samuti Kiriku kogu teenistuse kui terviku oluline, püsiv koostisosa. Pole võimalik siseneda liturgilisse vaimu, saada aru selle

tähendusest ning olla tõeline osaleja, kui eelnevalt ei ole aru saadud, et liturgia on üles ehitatud peamiselt kahekordsel, *ettevalmistuse ja teostumise* rütmil, ja et see kahekordne rütm vastab Kiriku *kahekordsele* (st ettevalmistus ja teostamine) loomusele.

Ühelt poolt on Kirik ise *ettevalmistamine*: ta valmistab meid uueks eluks. Tema tähendus on muuta kogu meie elu nii, et see ise saaks selliseks ettevalmistamiseks. Oma õpetuses, jutlustes ja palvetes avab Kirik meile muutumatult, et kõrgeim väärtus, mis annab meie elule mõtte ja sihipärasuse, asetseb „lõpus“.

See peab veel saama ilmutatud ning moodustab juba praegu kõikide meie lootuste keskpunkti. Ilma selle põhilise ettevalmistamiseta pole lihtsalt olemas ei kristlust ega Kirikut. Järelikult, igasugune kiriklik jumalateenistus on kõigepealt ettevalmistamine, mis osutab alati millelegi, mis asub tema piiride taga, kaasaja piiride taga. Jumalateenistuse ülesanne seisneb selles, et aidata meil liituda selle ettevalmistamisega ning sellisel kujul muuta ümber kogu meie elu, mille lõppeesmärgiks on teostumine Jumala Kuningriigis.

Teiselt poolt on Kirik *teostumine*. Sündmused, mis ta ellu äratasid ning on tema usu ja olemise allikaks, on tõepoolest aset leidnud. Kristuse tulemine on juba toimunud. Inimene on Tema jumalikustatud ning üles Taevasse viidud. Püha Vaim on Taevast alla tulnud, ning Tema mahalaskumine pani aluse Jumala Kuningriigile. Meile anti Jumalik arm ning seetõttu on Kirik tõepoolest „taevas maa peal“, kuna Kirik võimaldab meile juurdepääsu Kristuse õhtusöömaajale Tema Kuningriigis. Me saime Püha Vaimu ja nüüd võime osaleda siin ja praegu uues elus ning olla ühenduses Jumalaga.

See Kiriku *kahekordne* loomus avaneb ja saab meile osaks tema jumalateenistuse kaudu. Kirikliku jumalateenistuse tõeline tähendus on täide viia ettevalmistamist ning esitada meile Kirikut kui teostamist. Ja samal viisil muutub iga päev, iga nädal, iga aasta ümber ning saavutab kahekordse reaalsuse, teostades sellega sidet „juba“ ja „veel mitte“ vahel: me ei saaks ennast ette valmistada Jumala Kuningriigiks, mis „veel“ tuleb, kui seda Kuningriiki pole meile „juba“ antud; me poleks kunagi suutnud teha *lõppu* armastuse ja lootuste objektiks, kui see poleks meile ilmutatud kui auline ja särav *algus*; me poleks kunagi suutnud paluda „Sinu Kuningriik tulgu“, kui selle Kuningriigi maitse poleks meile juba osaks saanud. Kui Kiriku liturgia poleks „teostamine“, siis poleks meie elu saanud kunagi „ettevalmistamiseks“. Niisiis selline kahekordne ettevalmistamise ja teostamise rütm ei ole juhuslik. See moodustab mitte üksnes Kiriku kogu jumalateenistuse kui terviku olemuse, vaid ka selle iga koostisosa: iga jumalateenistuse tsükli, iga teenistuse, iga salasuse. Mis oleks Paasa ilma Suure Laupäeva helge vaikuseta? Suure Reede pidulik süngus ilma sellele eelneva pikaajalise paastuta? Ja kas paastu kurbus ei muutunud „helgeks kurbuseks“ tänu valgusele, mis lähtub Paasast, milleks ta valmistub? Kui tänapäeval kiriklik jumalateenistus on lakanud paljudele inimestele olemast sügavaks vajaduseks ja elu rõõmuks, siis on see toimunud eelkõige sellepärast, et nad on unustanud või pole kunagi teadnudki liturgilisest ettevalmistamise ja teostamise seadusest. Nad ei tunne teostamist, sest väldivad ettevalmistamist. Nad väldivad ettevalmistamist, kuna neil puudub püüdlus mis iganes teostumise poole. Sellisel juhul tundub jumalateenistus tõepoolest vaid liigse igandina, arhailise riitusena, mida on soovitatav elustada mingi „kontserdi“ või kunstliku ja maitsetu „pidulikkusega“.

Ristimine ei ole erand sellest põhireeglist. Ta nõuab ettevalmistamist isegi siis, kui ristimist vastuvõttev inimolend on vaid mõnepäevane imik ja pole suuteline aru saama, mis temaga toimub. Erinevalt kõikvõimalikest ratsionalistlikest sektidest pole Õigeusu Kirik kunagi seadnud *mõistmist* ristimise tingimuseks. Veel enam, ta väidab, et tõeline arusaamine saab võimalikuks ainult tänu ristimisele, ja et see arusaamine ilmub pigem kui ristimise vili ja tulemus, mitte kui tingimus. Me oleme väga kaugel tunnistamast pealiskaudset ideed, et ristimine pole tegelik, kui temast pole aru saadud ja pole mõistusega vastu võetud ja et järelikult võib toimuda üksnes täiskasvanud inimestega. Võibolla ristimise kõrgemaks armuanniks on just see, et ta muudab meid lasteks, taastab meis „lapselikkuse“, ilma milleta, Kristuse Enda sõnade järele, pole võimalik siseneda Jumala Kuningriiki. Sest kogu Kirik muutub, rikastub ja täitub, kui veel üks Jumala laps liitub tema ellu ja saab Kristuse ihu liikmeks.

Nagu me juba oleme öelnud, on ristimine Paasa salasus, ja „Paasa“ ise tähendab „üleminek“ (üleminek vanast elust uude). See üleminek saab alguse juba ristimise ettevalmistamise toimingutes ja teeb need salasuse tõeliseks alguseks, ettevalmistamiseks selleks, mis leiab oma teostumise vee ja Vaimu salasuses.

* * *

(järgneb ...)

Pantokratori fond

Piiskopkonna arendamiseks ja vaimulike toetamiseks on avatud pangakonto
SEB EE961010220202116229. Konto omanik: **Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik**.
Konto nimetus: **Pantokraator**. Selgitus: **Annetus**.